

Kunhegyesi arcképcsarnok

Bán István református lelkész (Debrecen, 1884 – Kunhegyes, 1967)

Debrecenben 1884. augusztus 30-án született. Elemi iskoláitól kezdve mindvégig a debreceni ősi kollégium diája volt s itt emelkedett fokról-fokra tanítómestereinek becsülésében, itt haladt előre tudományokban, ismeretekben, míg elérte a legszebb rangot, amelyet debreceni diák elérhet: legelső lett az első között, az 1907-08. iskolai évben széniora a híres főiskolának. A következő tanévben a kollégium külföldre küldte. Fél

esztendeig az akkor még német, ma már francia strassburgi egyetemen tanult, majd a másik felét a berlini egyetemen töltötte. A törekvő magyar diák talált alkalmat magának, hogy meglátogassa Párizst, Belgium, Hollandia, Németország Svájc, Felső-Olaszország és Ausztria nevezetesebb városait.

Tapasztalatokkal gazdagodva tért vissza. A hódmezővásárhelyi gyülekezetben lett segédlelkész és egyházi anyakönyvvezető. 1910-ben, 26 éves korában hívta el lelképásztornak a bihari egyházmegyében levő bojti gyülekezet. Lelkészi tevékenységén túl a faluban 1912-ben megszervezte és virágzóvá tette a faluban Hitelszövetkezetet, melynek negyedszázadon át ügyvezető elnöke volt. Hasonló minőségben vezette 9 éven át a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetet is. Szociális munkájának eredményei megmutatkoztak. Bajt község határában egy 2000 holdas, nem keresztyén kézen levő birtok terült el. Ezt ő szerezte meg községe népének. Szervező munkájának eredményeként a szegény kiscgazdák, földműves napszámosok az új szerzemény vételárát 8 esztendő alatt kezük kifizették.

Egyházmegyéje lelkészegyesületi jegyzővé, majd 1917-ben az egyházmegye lelkészi jegyzőjévé választotta. 1922-ben egyházmegyei tanácsbíró, 1924-ben egyházkerületi képviselő, 1930-ban helyettes esperes lett, majd egyházkerületi tanácsbíró. Bihar vármegye törvényhatóságának 1929-ben választott tagja volt.

Hítvese a kunhegyesi gyülekezet egykori kiváló segédlelkészének, majd Túrkeve lelkészének, Szabó Sándornak a leánya, Szabó Sarolta lett. Három gyermekük született: két leány, kik közül az egyik, Bán Gabriella (Veress Barnáné Lilike néni 1919-1995) szeretett tanítónőjük lett a kunhegyesi református iskolásoknak, s egy fiú. (Ifj. Bán István (1921-2004) szintén református lelkész lett, Abádszalókon szolgált.)

Bán István hosszú éveken át állt a kunhegyesi református gyülekezet élén, híven szolgált a gondjaira bízott közösséget. A szépszájú gyülekezet minden tagját ismerte, törődött az emberek gondjaival. Mindig készen állt, hogy lelki vigaszt nyújtson.

Prédikációi, ünnepi beszédei és megemlékezései élményszámba mentek. Bölcs, okos szavait úgy szívták magunkba a hívek, mint száraz föld az áldást hozó, megtermékenyítő esőt.

Az akkori református elemi iskolára nagy figyelmet fordított. Órákat látogatott, beszélgetett a tanítókkal, vallásórát tartott,

konfirmációra készített föl. A messze földön híres, megcsodált műemlék-templom rendszeresen zsúfolásig telt hívekkel.

A második világháború idején, még a front alatt sem hagyta el Kunhegyest, nem hagyta cserben a gyülekezetét, együtt maradt az emberekkel, kiállt az érdekükben, s mindent megtett, hogy a település minél kevesebbet szenvedjen a front pusztításaitól. Az 1944-es kunhegyesi eseményekről írásban számolt be egyházmegyéjének. Ez az írása megjelent a Kunhegyesi nagykun kalendárium 2021-es kötetében.

Kunhegyesen 1938-1953-ig, nyugalomba vonulásáig hűségesen szolgált. Itt halt meg 1967-ben. A református temetőben nyugszik. Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Víg Márta
helytörténész

ABÁDSZALÓKON EMLÉKEZTÜNK...

2023. június 18-án Abádszalókon emlékeztünk Ember Mária (1931-2001) írónőre, újságíróra, aki gyermekként édesanyjával és húgával a kunhegyesi hatházi gettóból több sorstársával együtt került a szolnoki cukorgyári gyűjtőtáboron át kényszermunkára az ausztriai Strasshofkörnyékére.

A kunhegyesi gettó 1944. május 16-tól június 16-ig működött, ide gyűjtötték össze településünk, Abádszalók és környékének zsidó lakosait: nőket, gyermekeket, időseket. A fiatalabb férfiakat már korábban elvitték munkaszolgálatra. Ezekről az eseményekről az írónő több regényében és írásában is beszél. (Hajtúkanyar, El a faluból...)

A megemlékezésre az abádszalóki Ember Máriáról elnevezett szép könyvtárban került sor. Előadások és visszaemlékezések hangzottak el:

- Glebov Melinda: Ember Mária a diktatúrák árnyékában